

Svar på Paula Lehmuskallios och Tuukka Saimens samt 18 andra ledamöters motion om att ordna en kommunal folkomröstning om spårvagnsprojektet

VD/12771/00.02.00.03/2021

RV/S-AP/JT/KW

Paula Lehmuskallio och **Tuukka Saimen** samt 18 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vi undertecknade ledamöter föreslår att Vanda stad så fort som möjligt ordnar en rådgivande kommunal folkomröstning om spårvagnsprojektet.

Spårvagnsprojektet är som investering det största projektet i Vandas historia. Bland annat av den anledningen är det nödvändigt att Vanda stads ledning och de beslutsfattande politikerna får kommuninvånarnas uppriktiga åsikt om möjligheterna att förverkliga spårvagnsprojektet, som stöd för beslutsfattandet.

Frågan till kommuninvånarna bör vara tydlig: Understöder du eller motsätter du dig att det byggs en spårvagnslinje i Vanda?

Vanda stad har satsat en del på att informera kommuninvånarna om spårvagnsprojektet men åtgärderna har inte väckt något påtagligt intresse. Bland annat har man bara sett cirka 10 000 gånger på den spårvagnsvideo som finansierats av Vanda (7.12.2021). Detta motsvarar cirka 4 % av hela Vandas befolkning. Kommuninvånarnas brist på intresse kan tänkas bero på brist på information. Eftersom kostnaderna för projektet uppgår till hundratals miljoner, måste nivån på informationsgivningen förbättras rejält och både ledamöternas och kommuninvånarnas information om kostnaderna och planerna uppriktigt ökas.

Vi föreslår att Vanda stad genast börjar bereda ordnandet av en rådgivande kommunal folkomröstning om spårvagnsprojektet.”

Stadsfullmäktige 13.12.2021 § 11

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Serviceområdet för kommunal demokrati och serviceområdet för gator och parker konstaterar följande i sitt gemensamma svar:

Enligt 24 § i kommunallagen kan fullmäktige besluta att en folkomröstning ska ordnas i en fråga som hör till kommunen. Ändring i fullmäktiges beslut om att ordna folkomröstning får inte sökas genom besvär. Folkomröstningen är rådgivande. Alla röstberättigade har lika rösträtt. Omröstningen är hemlig. Om ordnande av folkomröstning föreskrivs också i lagen om förfarandet vid rådgivande folkomröstningar i välfärdsområden och kommuner (i forts. förfaringslagen).

Enligt 3 § 2 mom. i förfaringslagen ska fullmäktige, när fullmäktige beslutar att anordna en folkomröstning, samtidigt besluta om föremålet och tidpunkten för omröstningen och om de alternativ som ska föreläggas de röstande.

Enligt 2 a § i förfaringslagen genomförs den kommunala folkomröstningen förutom enligt förfarandet i vallagen också som brevröstning. Stadsfullmäktige kan också besluta att omröstningen genomförs endast som brevröstning. Omröstningen får inte ordnas i samband med statliga val eller en statlig folkomröstning.

För brevröstning ska den kommunala centralvalnämnden senast den 19 dagen före röstningsdagen till varje röstberättigad vars adress är känd sända de röstsedlar som det bestämts att ska användas, ett valkuvert och foljebrev åtföljda av röstningsanvisningar. Röstberättigade som inte per post har fått de brevröstningshandlingar som nämns i 1 mom. eller som saknar dem av någon annan orsak skall beredas möjlighet att få dem hos den kommunala centralvalnämnden eller på ett ställe som den har angett.

Enligt 10 § 3 mom. i förfaringslagen kan den röstberättigade i stället för att sända brevröstningshandlingarna per post, inom den tid som stadgas i 2 mom. också returnera dem under den adress som centralvalnämnden har angett.

Omfattningen på de kostnader som uppkommer av omröstningen är beroende av vilket förfaringsätt som väljs. Prisspannet är omkring 200 000–500 000 euro beroende på olika förfaringsätt. Vilka de exakta kostnaderna är för brevröstning är svårt att bedöma, eftersom det inte finns några tidigare erfarenheter av brevröstning. Hur som helst medför brevröstningen mycket arbete, först när röstningshandlingarna sänds till väljarna och sedan dessutom när rösterna tas emot, utöver att rösterna också ska räknas. Det mest arbetsdryga är om den röstberättigade har möjlighet att välja mellan brevröstning, traditionell förhandsröstning och röstning på valdagen och det inte samtidigt ordnas kommunalval.

I en kommunal folkomröstning är det kommunen som ansvarar för alla de kostnader som röstningen medför. Med beaktande av omfattningen på kostnaderna bör man noggrant överväga, vilka frågor det är motiverat att ordna en folkomröstning om, då grundpelaren för den kommunala demokratin är den representativa demokratin, där beslutanderätten i första hand innehas av de förtroendevalda som valts av kommuninvånarna. Därför föreskrivs det i lagen att en folkomröstning endast är rådgivande. Beslutanderätten ligger ändå i sista hand hos kommunens behöriga organ eller tjänsteinnehavare.

Vandas generalplan 2020 som godkändes av stadsfullmäktige år 2020 styr kraftigt Vandas tillväxt till den tillväxtkorridor som ligger utmed spårvägen och denna tillväxtkorridor kan inte ändras genom en folkomröstning utan en ny generalplaneprocess.

Vandaspåran är ett av Vandas strategiska spetsprojekt, som motsvarar Ringbaneprojektet både när det gäller investeringskostnader och de positiva effekter som eftersträvas. Det ordnades ingen folkomröstning om Ringbanan i tiderna, liksom inte heller om några andra investeringsprojekt som förverkligats och planerats i Vanda. Den avgörande frågan i det investeringsbeslut som fattas i nästa år 2023 är om staden med bl. a. avtalsinkomster från markanvändningen och ökningen i skatteinkomster på lång sikt kan täcka den skuld med räntor som uppkommer av spårvägsinvesteringarna. Därför kommer projektbeslutet om Vandaspåran år 2023 att basera sig på ett flera hundra sidor omfattande material, som grundar sig på detaljerade teknisk-ekonomiska planer och utredningar. Materialet är avsett som bakgrundsmaterial för beslutsfattandet i olika organ och man kommer att redogöra för materialet och gå igenom det grundligt vid flera olika tillfällen. Att producera hela materialet i en komprimerad form som ger enskilda

kommuninvånare tillräckligt med information för att kunna bedöma fördelar och nackdelar med olika lösningar med tanke på stadens utveckling på lång sikt är däremot en mycket stor utmaning.

De som lämnat in motionen har alldeles rätt i att kommuninvånarna inte ännu upplever Vandaspåran som hela stadens gemensamma spetsprojekt. Därför är det meningen att informationen om Vandaspåran ska effektiveras betydligt under år 2022, när olika planer läggs fram och tas upp till beslut i olika organ. Att pandemisituationen lättat och restriktionerna för möten upphört gör det möjligt att i fortsättningen också ordna möten för allmänheten. Den allmänna videon om Vandaspåran har setts omkring 25 000 gånger och i tillägg till det har till exempel Vandaspårans webbsidor och planeringskartan som uppdateras setts sammanlagt cirka 60 000 gånger.

Ett ärende som gäller folkomröstning bereds för fullmäktige på samma sätt som alla andra ärenden som kommer till fullmäktige för beslut. Stadens tjänsteinnehavare svarar för beredningen av ärendet medan stadsdirektören beslutar om föredragningen i stadsstyrelsen. Stadsstyrelsen beslutar om ärendet ska föras vidare för beslut i fullmäktige. Stadsdirektören tänker inte föreslå för stadsstyrelsen att det ordnas en kommunal folkomröstning i ärendet, eftersom fullmäktige redan har fattat beslut om hur man framskrider i ärendet.

Stadsstyrelsen 28.3.2022 § 15

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Paula Lehmuskallio och Tuukka Saimen samt de 18 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med serviceområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 25.04.2022 § 9

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet föreslog ledamoten Tuukka Saimen att ärendet återremitteras för beredning. Ledamoten Paula Lehmuskallio understödde Saimens förslag.

Ordföranden konstaterade att man måste hålla omröstning om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder en fortsatt behandling av ärendet röstar ja, medan de som understöder Saimens förslag om återremittering röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen gavs 44 ja-röster, 19 nej-röster medan 4 röstade blankt, varvid ordföranden konstaterade att förslaget om återremittering förkastats.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att ledamoten Paula Lehmuskallio lämnade in en avvikande åsikt till ärendet:

”Jag är av annan åsikt i det beslut som fullmäktige fattat. Jag understöder fortfarande att det ordnas en rådgivande folkomröstning.”

Dessutom antecknades ett protokollsuttalande av sannfinländarnas fullmäktigegrupp:

”Vi är av annan åsikt i det beslut som fullmäktige fattat. Vi understöder fortfarande att det ordnas en rådgivande folkomröstning.”

Bilagor:

- Paula Lehmuskallios och Tuukka Saimens samt 18 andra ledamöters undertecknade motion om att ordna en kommunal folkomröstning om spårvagnsprojektet
- Omröstningsrapport FGE 25.4.2022 § 9

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärshörsbud

Närmare information:

Sari-Anna Pennanen, stadsjurist, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)